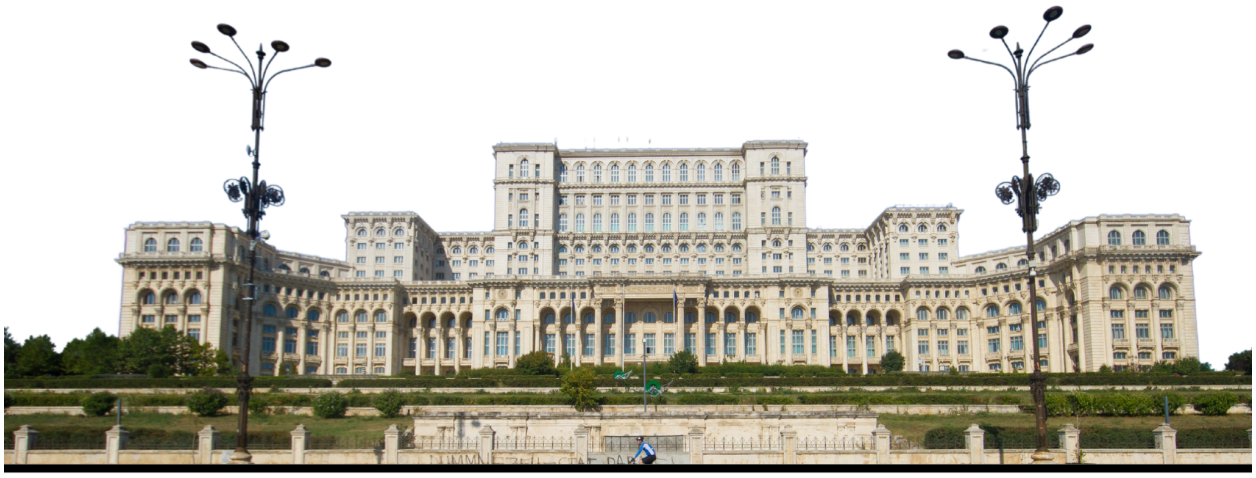

31.01.2022

Cum funcționează Parlamentul?

Dacă nu ești familiarizat cu activitatea Parlamentului, află că nu ești singur. Pentru a te cufunda în atmosfera birocratică a acestei instituții fundamentale pentru democrație, îți recomandăm să urmărești o înregistrare cu câte o ședință sau, și mai bine, să citești o expunere de motive, la întâmplare, a unei propuneri legislative. Sau, dacă vrei, poți citi în continuare rezumatul nostru, un preambul în care recapitulăm câteva principii fundamentale pe baza căruia funcționează „organul reprezentativ suprem al poporului român şi unica autoritate legiuitoare a țării”.

Așa e descris în Constituție Parlamentul și, deși ne place să ne gândim la Parlament ca la o instituție în sine, adevărul e că, tehnic vorbind, Parlamentul nostru bicameral rareori se comportă ca o singură entitate. Senatul și Camera Deputaților sunt instituții separate, fiecare cu propriul CIF, propriul site, propriul regulament, propriul Birou Permanent[1], propriul sistem de notare (proiectele de lege se cheamă PL-x-uri la deputați, pe când la senatori sunt notate cu literele „L” sau „B” în față) și așa mai departe. Da, există momente în care au ședințe comune, dar, în rest, camerele există pentru a se contrabalansa una pe cealaltă.

Câți parlamentari sunt?
Reprezentarea cetățenilor este una proporțională cu locuitorii circumscripției, mai exact, norma de reprezentare pentru alegerea Camerei Deputaților este de un deputat la 73.000 de locuitori și cea pentru alegerea Senatului este de un senator la 168.000 de locuitori. Aceștia sunt aleși direct de cetățeni în alegeri parlamentare, odată la 4 ani, în circumscripții județene (plus București și diaspora), pe liste de partid închise.

Când / cum lucrează parlamentarii?
În fiecare an, Parlamentul se întrunește în două sesiuni ordinare:

- ➔ februarie - iunie
- ➔ septembrie - decembrie.

În aceste **sesiuni**, parlamentarii lucrează toată săptămâna. O săptămână de lucru în Senat începe cu un plen (luni după-amiază), continuă cu activitate în comisii (marți, toată ziua), apoi miercuri câte puțin din ambele (plen, de dimineață, comisii, după). Vinerea și sâmbăta sunt oficial zile dedicate lucrului în teritoriu. Pentru a asculta mai bine nevoile cetățenilor din circumscripția pe care o reprezintă, parlamentarii au **birouri de parlamentar** în județul care i-a ales (unii se limitează la un singur birou, alții au chiar patru).

Parlamentarii aparțin, de regulă, unui **grup parlamentar**. Fiecare partid parlamentar are propriul grup parlamentar, la care se adaugă grupul minorităților naționale și parlamentarii neafiliați.

La începutul legislaturii, fiecare Cameră își alege câte un Președinte, precum și un birou permanent. Apoi, fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. **Comisiile** sunt locul fierbinte în care se nasc (și mor) proiecte legislative. Camerele își pot constitui comisii comune. Birourile permanente și comisiile se alcătuiesc conform configurației politice a fiecărei Camere.

O parte foarte importantă a activității de parlamentar e **depunerea de amendamente** în comisii, care nu sunt foarte transparente în activitatea lor. Spre exemplu, un parlamentar depune un amendament, în numele său. Acest amendament va fi discutat la prima ședință a comisiei și, dacă e adoptat, va deveni „amendamentul comisiei" în raportul publicat pe site. Așadar, nu există o trasabilitate totală a autorilor amendamentelor din comisie. Deși, dacă amendamentul este respins, în raportul publicat pe site va apărea numele parlamentarului care a propus amendamentul.

Ce și cum adoptă Parlamentul?
Camerele Parlamentului pot adopta proiecte de legi (constituționale > organice > ordinare) şi propuneri legislative în procedură obişnuită sau în procedură de urgență. Legile organice și hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere, pe când legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră.

Cum decurge procesul legislativ?
Pe scurt, prin vot: se votează mult, se votează inclusiv felul în care se va vota. Pe lung, procesul legislativ e unul complex și migălos, detaliat în regulamentele de funcționare ale Senatului și Camerei Deputaților. Adoptarea legilor se face în prezența majorității membrilor. Concret, procedura legislativă are următoarele etape principale:

Inițiativa legislativă ↘
O poate avea un singur senator / deputat sau mai mulți, guvernul sau chiar și cetățenii, dacă se strâng în număr mare, au dreptul să inițieze o lege. Cel mai savuros rezultat al acestui prim pas este expunerea de motive, adică un document de tip eseu în care autorul argumentează necesitatea inițiativei propuse.
Sesizarea Camerelor ↘
Conform procedurii legislative, fiecare inițiativă trebuie să treacă prin ambele camere parlamentare. Indiferent de votul primei camere sesizate, inițiativa ajunge la următoarea, *camera decizională*. Camera Deputaților sau Senatul pot fi, în funcție de ce spune legea, cameră sesizată, respectiv cameră decizională.
Examinarea proiectelor de lege în comisii parlamentare ↘
Comisiile se întrunesc, dezbat, apoi iau decizii care se traduc în avize sau rapoarte.
Dezbaterea în ședințe plenare ↘
Momentul în care se adună toți pentru a vota, ocazie bună pentru cei mai carismatici parlamentari să ia cuvântul, în speranța sensibilizării audienței.
Votul ↘
Controlul constituționalității legilor înainte de promulgare ↘
Anumiți actori pot ataca la CCR legile votate: Preşedintele, Guvernul, Înalta Curte de Casație și Justiție, unul dintre preşedinții celor două Camere, Avocatului Poporului, sau minim 50 de deputați, respectiv 25 de senatori.
Promulgarea legilor de către Președintele României↘
Dacă președintele consideră că este necesar, el are dreptul de a întoarce inițiativa înapoi în procesul legislativ parlamentar, însă o singură dată. Dacă nu, am ajuns la acel moment mult-așteptat în care legea devine, oficial, lege.

Ce Cameră se pronunță pe ce tipuri de legi?
Camerele joacă, pe rând, rolul de Cameră sesizată și Cameră decizională, în funcție de ce spune legea. **Camera Deputaților** se pronunță în calitate de primă Cameră sesizată asupra proiectelor de legi şi propunerilor legislative ce privesc următoarele categorii de legi organice:

- ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale şi a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestora,
- organizarea serviciilor publice de radio și televiziune
- dreptul de asociere
- condițiile privind îndeplinirea obligațiilor militare
- organizarea și funcționarea Avocatului Poporului
- organizarea Guvernului și a Consiliului Suprem de Apărare a Țării;
- contenciosul administrativ;
- organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi;
- organizarea generală a învățământului;
- organizarea administrației publice locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală;
- organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ

- alcătuirea Guvernului și incompatibilitățile membrilor Guvernului
- înființarea de Autorități administrative autonome
- administrația publică locală - principii de bază
- prefectul
- structura sistemului național de apărare, pregătirea populației, a economiei și a teritoriului pentru apărare, precum și statutul cadrelor militare
- folosirea limbilor minorităților naționale în administrația publică locală
- compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia
- înființarea de instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afară magistraturii.
- înnoirea Curții Constituționale

Celelalte proiecte de legi sau propuneri legislative se supun dezbaterii și adoptării, ca primă Cameră sesizată, Senatului. Așadar, conform art. 73 din Constituție și art. 92 din Regulamentul său, **Senatul** va fi Cameră sesizată pentru următoarele subiecte sau categorii de legi organice:

- sistemul electoral; organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente;
- organizarea, funcționarea și finanțarea partidelor politice
- organizarea și desfășurarea referendumului;
- statutul deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;
- organizarea și desfășurarea referendumului;
- regimul stării de mobilizare parțială sau totală a forțelor armate și al stării de război;
- regimul stării de asediu și al stării de urgență;
- infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;
- acordarea amnistiei sau a grațierii colective;
- statutul funcționarilor publici;
- regimul juridic general al proprietății și al moștenirii;
- regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele, patronatele și protecția socială;
- statutul minorităților naționale din România;
- regimul general al cultelor;
- prelungirea mandatului Președintelui României
- proprietatea
- Consiliul Economic și Social
- teritoriul;
- cetățenia;
- simboluri naționale;
- egalitatea în drepturi;
- dreptul de proprietate privată;
- jurământul deputaților și senatorilor;

Când vine vorba de legi ordinare, Camera Deputaților este Cameră decizională.

În câte zile se pronunță camerele?

30 de zile - pentru legile de aprobare a ordonanțelor de urgență

45 de zile - în mod normal

60 de zile - pentru coduri şi alte legi de complexitate deosebită[2]

Dacă aceste termene sunt depășite în Camera sesizată, se consideră că proiectele de legi sau propunerile legislative au fost **adoptate tacit** şi se trimit Camerei decizionale în vederea dezbaterii şi adoptării.

Dacă ai auzit de legi care stau de ani de zile (chiar 13!) printr-o cameră a Parlamentului, să știi că se poate, da, mai ales la Camera Deputaților, căci ea e cameră decizională pentru multe categorii de legi. Miza e plasarea pe ordinea zi. Dacă inițiativa nu intră pe ordinea zi (în comisii sau în plen), nu va ajunge să fie discutată.

Cât sunt plătiți parlamentarii și ce beneficii au?
Parlamentarii nu primesc salariu, pentru că nu sunt subordonați nimănui. Există patru mari sume de care beneficiază un parlamentar, lunar, de-a lungul mandatului: **indemnizația** (practic, salariul), **diurna** (pentru parlamentarii care nu au domiciliul în București, pentru zilele când sunt prezenți în București), **sume pentru exercitarea mandatului** (cheltuieli de cazare, transport și telefonie), **sume forfetare** (pentru activitatea birourilor parlamentare din teritoriu)[3].

Indemnizația variază în funcție de funcția respectivului parlamentar. Dacă acesta este președinte, vicepreședinte, secretar, chestor sau președinte de comisie, indemnizația crește. (Sursa Camera deputaților, Sursa Senat)

Diurna se calculează în funcție de indemnizație. Fiecare parlamentar care nu are domiciliul în București primește diurnă zilnică în funcție de indemnizația lunară brută prevăzută pentru deputat sau senator.

Cheltuielile pentru exercitarea mandatului se împart în trei categorii:

- cheltuieli de cazare (suma este hotărâtă de birourile permanente ale camerelor, în funcție de resursele bugetare, dar nu mai puțin de jumătate din indemnizația brută a deputatului sau a senatorului)
- cheltuieli de transport (cheltuielile de transport depind și ele, de exemplu, de distanța pe care o parcurge fiecare parlamentar din circumscripția electorală unde a fost ales până în București).
- cheltuieli de telefonie.

Cheltuielile forfetare se împart în două categorii:

- cheltuieli pentru bunuri și servicii (de exemplu chiria sau întreținerea)
- cheltuielile de personal (salariile angajaților biroului).

Suma este stabilită de birourilor permanente ale celor două Camere, în funcție de resursele bugetare, dar nu mai puțin de o indemnizație și jumătate brută a deputatului sau a senatorului.

Beneficiile meseriei de senator sau deputat includ, dar nu se limitează la:

- Concediu cu plată până la 8 zile / sesiune.
- Imunitate parlamentară, conform art. 72 din Constituție. Adică nu pot fi trași la răspundere pentru voturile sau opiniile exprimate în activitatea politică. Pot fi urmăriți penal / trimiși în judecată numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte, după încuviințarea Camerei din care fac parte.
- Gratuitate nelimitată la transport cu trenul, pe durata mandatului.
- Decontarea transportului cu autoturismul (pe număr de kilometri) sau cu avionul (o călătorie dus-întors pe săptămână la cel mai apropiat aeroport de circumscripția în care parlamentarul a fost ales)
- La final de februarie 2021, parlamentarii au votat abrogarea pensiilor speciale pentru ei înșiși. Există însă 870 de foști parlamentari care încă primesc pensii speciale.